

وزارت علوم تحقیقات و فناوری
مرکز تحقیقات سیاست علمی کشور

خبرنامه

مرکز تحقیقات سیاست علمی کشور

فروردین و اردیبهشت ماه ۱۴۰۰

فهرست مطالب

- برگزاری اولین نشست هم‌آفرینی سیاستی مرکز تحقیقات سیاست علمی کشور
- بازدید رئیس مرکز تحقیقات سیاست علمی کشور از مرکز آمار و رصد شهری
- برگزاری نشست «چشم‌اندازی بر نوآوری‌های مردمی در ایران»
- نشست مجازی «علم باز و الگوی پیشنهادی برای سیاست‌های حمایتی آن در ایران» برگزار شد
- مجله سیاست علم و فناوری به رتبه Q1 مجلات علوم اجتماعی دست یافت
- کافه‌های سیاست‌گذاری اردیبهشت ماه مرکز تحقیقات سیاست علمی کشور

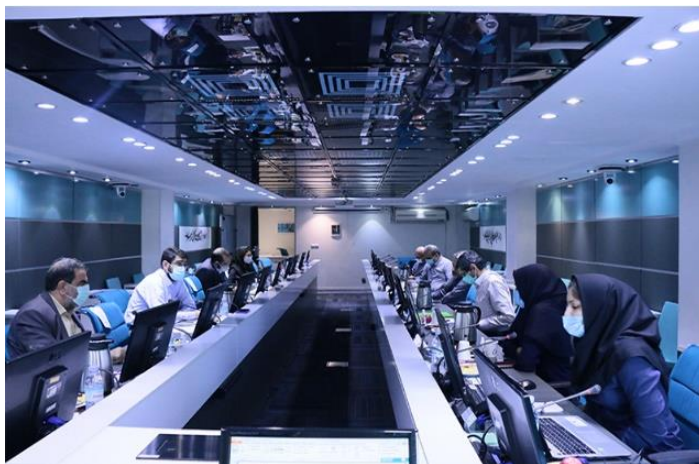

نشانی ناشر: میدان ونک، خیابان ملاصدرا، خیابان
شیراز جنوبی، خیابان استاد قانع‌راه، شماره ۹
وبگاه: www.nrisp.ac.ir
تلفن: ۸۸۰۳۶۱۴۴

برگزاری اولین نشست هم‌آفرینی سیاستی مرکز تحقیقات سیاست علمی کشور

در راستای مأموریت مرکز تحقیقات سیاست علمی کشور برای تدوین پیش‌نویس برنامه هفتم توسعه در حوزه پژوهش، فناوری و نوآوری، روز سه‌شنبه ۲۸ اردیبهشت ۱۴۰۰، اولین نشست هم‌آفرینی سیاستی در خصوص اصلاح الگوی حکمرانی نظام علم، فناوری و نوآوری، با تمرکز بر رفع تداخل وظایف، با حضور دکتر سیدسروش قاضی‌نوری، رئیس مرکز تحقیقات سیاست علمی کشور، دکتر پریسا علیزاده، سرپرست معاونت پژوهش و فناوری مرکز، دکتر مهدی الیاسی، معاون سیاست‌گذاری و توسعه معاونت علمی و فناوری، دکتر حبیب‌الله طباطباییان، رئیس پژوهشکده مطالعات فناوری، دکتر منوچهر منطقی، عضو هیأت علمی دانشگاه صنعتی مالک اشتر، دکتر سیدکمال طباطباییان، عضو هیأت‌مدیره انجمن مدیریت فناوری و نوآوری، دکتر ناصر باقری‌مقدم و دکتر سحر کوثری، از اعضای هیأت‌علمی مرکز تحقیقات سیاست علمی کشور برگزار شد.

در ابتدای نشست دکتر قاضی‌نوری، به سابقه طولانی پرداختن به بحث تداخل وظایف در لایه حکمرانی نظام عتف اشاره کرد و گفت: تداخل وظایف در لایه حکمرانی نظام عتف، سال‌هاست که مورد بحث و بررسی قرار گرفته است و به نظر می‌رسد که اکنون زمان مناسبی برای بررسی‌های بیشتر باشد. جرقه برگزاری این جلسه از مطالعاتی که در خصوص تدوین پیش‌نویس برنامه هفتم توسعه در حوزه پژوهش، فناوری و نوآوری در حال انجام است شکل گرفته است. وی اظهار امیدواری کرد که این جلسات بتواند به پیشرفت در این حوزه کمک کند.

در ادامه نشست، موضوعاتی چون «بررسی تداخلات هنجاری و کارکردی در لایه حکمرانی نظام علم و فناوری» و «راهکارهایی برای رفع این تداخلات» ارائه و سناریوهایی جهت تقسیم‌کار ملی در نظام سیاست‌گذاری علم و فناوری کشور مطرح شد. سپس حاضرین در جلسه، به بحث و تبادل نظر در خصوص منطقی‌های نظری تقسیم کار و اقدامات اجرایی ممکن جهت اصلاح الگوی حکمرانی نظام مزبور پرداختند.

اهمیت و پیچیدگی‌های حرکت به سمت کاهش تداخلات و اصلاح الگوی حکمرانی نظام علم و فناوری کشور، لزوم یک نگاه واقع‌بینانه از بازیگران تأثیرگذار در این حوزه، قرار گرفتن نهادهای همکار در یک طرح یکپارچه و جلوگیری از تعارض منافع، تأکید بر تحول تدریجی، اصلاح و شفاف‌سازی مأموریت نهادهای موجود و طراحی ساختارهای فاقد وابستگی به اشخاص، از دیگر موضوعاتی بود که در این نشست هم‌اندیشی، مورد تأکید قرار گرفت.

بازدید رئیس مرکز تحقیقات سیاست علمی کشور از مرکز آمار و رصد شهری

دکتر سیدسروش قاضی نوری، رئیس مرکز تحقیقات سیاست علمی کشور و رئیس انجمن مدیریت فناوری و نوآوری، روز یکشنبه ۱۹ اردیبهشت ماه ۱۴۰۰، از مرکز آمار و رصد شهری بازدید نمود. مرکز آمار و رصد شهری، زیرمجموعه سازمان فناوری اطلاعات و ارتباطات شهرداری تهران، عهده‌دار رصد و مدیریت آمار شهری تهران است. کلیه فرایندهای مرتبط با جمع‌آوری، تجزیه، تحلیل و انتشار آمار و اطلاعات در شهرداری تهران توسط این مرکز صورت می‌گیرد.

در ابتدای این بازدید دکتر بوربور، رئیس مرکز آمار و رصد شهری، در مورد این مرکز و نیاز آن به علم آمار و بهره‌مندی از ظرفیت خبرگان دانشگاهی در جمع‌آوری و استانداردسازی داده‌ها جهت افزایش قابلیت بهره‌برداری در بخش‌های مختلف تصمیم‌سازی و همچنین کسب و کارهای متنوع، توضیحاتی ارائه کرد.

وی در ادامه، با استفاده از نقشه کالبدی شهر تهران، نحوه گسترش آن طی سال‌های مختلف را تشریح کرده و با استفاده از نقشه پویای شهر تهران به تفکیک مناطق ۲۲گانه، توضیحاتی را درخصوص جمعیت، تعداد خانوار، بافت نوساز یا فرسوده و داده‌های اجتماعی، فرهنگی و اقتصادی ارائه کرد و گفت: این داده‌ها در

تسریع و بهینه‌سازی تصمیم‌گیری و برنامه‌ریزی شهری در ابعاد مختلف نقش مهمی دارند.

در پایان این بازدید، بر همکاری با گروه‌های دانشگاهی، به‌ویژه در حوزه‌های برنامه‌ریزی و مدیریت شهری و کاربردهای داده‌های آن در خصوص مدیریت نواحی نوآوری و توسعه کسب‌وکارها و به طور اخص استارت‌آپ‌ها و کسب و کارهای دانش‌بنیان تأکید شد و نیز مقرر گردید در فصل مشترک ماموریت‌های دو مجموعه، همکاری‌ها و تسهیل‌گری‌های مناسبی صورت پذیرد.

برگزاری نشست «چشم‌اندازی بر نوآوری‌های مردمی در ایران»

نشست مجازی «چشم‌اندازی بر نوآوری‌های مردمی در ایران»، از سلسله نشست‌های گروه آینده علم و فناوری مرکز تحقیقات سیاست علمی کشور، روز سه‌شنبه ۲۴ فروردین ماه ۱۴۰۰، با سخنرانی دکتر اکرم قدیمی، عضو هیأت علمی مرکز برگزار شد.

در ابتدای نشست، دکتر قدیمی با بیان مقدمه‌ای از سابقه نوآوری‌های مردمی در جهان، اصطلاح نوآوری‌های مردمی را مربوط به توصیف شبکه‌ای از فعالان و سازمان‌هایی که راه‌حل‌های پایین به بالا برای توسعه پایدار ارائه می‌کنند، دانست. وی شناسایی ظرفیت‌های نوآوری مردمی در کشور و تدوین شاخص‌های آن را از جمله اهداف پژوهش انجام شده معرفی و سپس نوآوری‌هایی چون نوآوری صنعتی، نوآوری کسب‌وکار، نوآوری اجتماعی و نوآوری‌های مردمی را تشریح کرد.

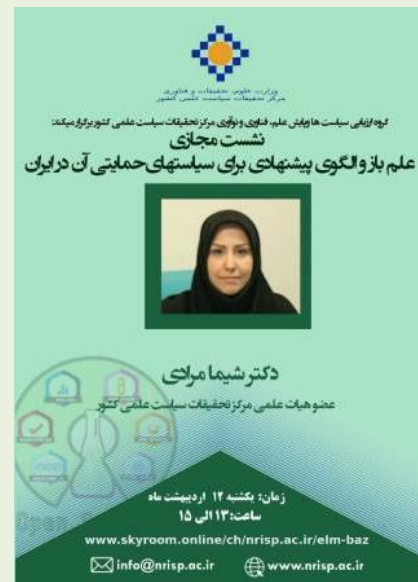
دکتر قدیمی، اقتصادی بودن، سادگی، انعطاف پذیری، پایین بودن قیمت، استفاده از مواد بومی و انطباق پذیر بودن را از جمله شاخص‌های نوآوری‌های مردمی معرفی کرد و در ادامه، به بررسی تجربه نوآوری در برخی از کشورها از جمله هند و آمریکای لاتین پرداخت.

عضو هیأت علمی مرکز تحقیقات سیاست علمی کشور، در پایان افزود: نوآوری‌های مردمی، ظرفیت قابل توجهی برای کمک به اقتصاد، اجتماع و فرهنگ جامعه دارند و با استفاده از آن‌ها می‌توان جامعه را به سمت رفع نیازهای محلی و بومی هدایت کرد. دستیابی به این موارد نیازمند برنامه‌ریزی و سیاست‌گذاری یک پارچه، هم‌سو و واحد است.

نشست مجازی «علم باز و الگوی پیشنهادی برای سیاست‌های حمایتی آن در ایران» برگزار شد

نشست مجازی «علم باز و الگوی پیشنهادی برای سیاست‌های حمایتی آن در ایران»، از سلسله نشست‌های گروه ارزیابی سیاست‌ها و پایش علم، فناوری و نوآوری مرکز تحقیقات سیاست علمی کشور، روز یکشنبه ۱۲ اردیبهشت ماه ۱۴۰۰، با سخنرانی دکتر شیما مرادی، عضو هیأت علمی مرکز برگزار شد.

در ابتدای این نشست، دکتر مرادی گفت: مباحث اصلی این نشست در زمینه «چیستی علم همگانی یا علم باز یا علم آزاد (Open Science)»، «ضرورت سیاست‌های علم باز» و «نتایج الگوی پیشنهادی برای سیاست‌های حمایتی علم باز» است. وی شفافیت، اشتراک‌گذاری رایگان، تعهد به اجتماعی بودن و قابلیت دسترس پذیری داده، فرایند و برونداد علمی برای همگان را از خصیصه‌های علم باز دانست و با بیان اینکه علم باز، دسترسی آزاد (Open Access) نیست، تصریح کرد: مفهوم علم باز، اشتراک‌گذاری منابع، ایده، داده، دستاورد و یافته پژوهشی را در برمی‌گیرد که به تسریع انجام سایر پژوهش‌های علمی منجر می‌شود.

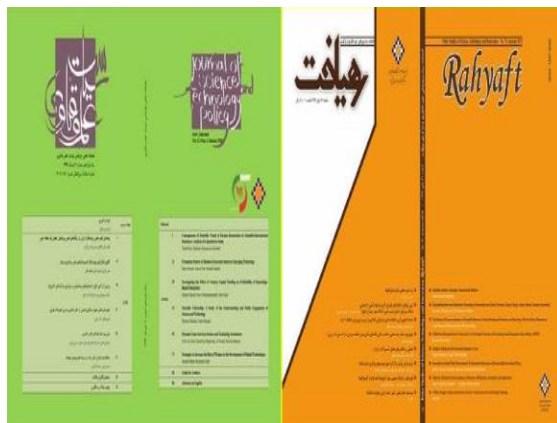
دکتر مرادی به سه مؤلفه اصلی علم باز، داده باز، ارتباط علمی باز و یافته باز اشاره کرد و گفت: در واقع علم باز، تغییر سیستمی است که با اشتراک‌گذاری منابع، ایده‌ها، داده‌ها و دستاوردهای علمی همراستاست. وی در ادامه، ضرورت بررسی سیاست‌های علم باز در سه سطح کلان، میانی و خرد را بدیهی دانست و افزود: سیاست‌گذاری در تسریع پژوهش روش مناسبی است، لذا توجه به

موضوعات سیاستی در علم باز از اهمیت ویژه‌ای برخوردار است. در همین راستا، الگوی پیشنهادی برای سیاست‌های حمایتی علم باز بر اساس عناصر مدل استپ در ابعاد محیطی، فناوری، اجتماعی (فرهنگی)، اقتصادی، سیاسی (حقوقی) و ارزشی، با بهره‌گیری از مقوله‌های اصلی «توافق نظر در مورد ماهیت علم»، «لزوم رفع موانع»، «تفکیک حوزه‌های علم باز»، «انگیزه‌بخشی به افراد و سازمان‌ها» و «تفکیک سطوح اجرای علم باز»، که ماحصل نظرات متخصصان در جلسات گروه کانونی بود، ارائه شد.

در پایان دکتر مرادی، پیشنهاداتی را در قالب توصیه‌های سیاستی همچون «تدوین سیاست‌های داده باز، ارتباطات علمی باز و دسترسی باز»، «تدوین معیارهای دقیق محرمانگی»، «استانداردهای دسترسی باز»، «اهتمام به اجرای قوانین حق مؤلف در کشور»، «آموزش مزایای همگانی شدن علم» و «فرهنگ‌سازی برای اشتراک‌گذاری و دسترس‌پذیری علم» در خصوص تسهیل علم باز و اجرای آن در ایران، ارائه نمود.

مجله سیاست علم و فناوری به رتبه Q1 مجلات علوم اجتماعی دست یافت

در آخرین ضریب تأثیر مجلات علمی که توسط پایگاه استنادی علوم جهان اسلام (ISC) برای سال ۱۳۹۷ منتشر شده است، فصلنامه سیاست علم و فناوری با ضریب تأثیر ۰,۷۵۰ به رتبه Q1 مجلات علوم اجتماعی راه یافت. گفتنی است این مجله، تنها مجله علمی حوزه مدیریت فناوری است که در این دسته‌بندی، در رتبه Q1 قرار گرفته است.

همچنین مجله رهیافت موفق شد با ضریب تأثیر ۰,۱۸۲ به رتبه Q3 علوم اجتماعی و Q1 هنر و علوم انسانی دست یابد.

کافه های سیاست گذاری فروردین و اردیبهشت ماه مرکز تحقیقات سیاست علمی کشور

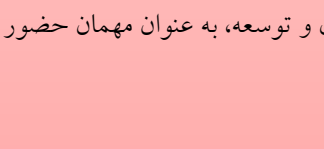
چهارمین کافه سیاست گذاری، با موضوع «کوچک در کنار بزرگ زیباست (ضرورت همکاری استارت آپ ها و شرکت های بزرگ)»، برگزار شد. در این برنامه که روز شنبه ۲۱ فروردین ماه ۱۴۰۰ برگزار شد، دکتر حسام زند حسامی، معاون توسعه اکوسیستم نوآوری گروه عطار، به عنوان مهمان حضور داشتند.

پنجمین کافه سیاست گذاری، با موضوع «روح سیلیکون ولی (اکوسیستم ها ساخته می شوند یا پدیدار می گردند؟)»، برگزار شد. در این برنامه که روز شنبه ۴ اردیبهشت ماه ۱۴۰۰ برگزار شد، آقای یاسر خوشنویس، جامعه شناس فناوری و دستیار علمی مدیرعامل فناپ، به عنوان مهمان حضور داشتند.

ششمین کافه سیاست گذاری، با موضوع «نوآوری و کارآفرینی اجتماعی در ایران: فرصت ها و چالش ها»، برگزار شد. در این برنامه که روز شنبه ۱۸ اردیبهشت ماه ۱۴۰۰ برگزار شد، دکتر علی اصغر سعادت آبادی، رئیس مرکز رشد و کارآفرینی دانشگاه شهید بهشتی، به عنوان مهمان حضور داشتند.

هفتمین کافه سیاست گذاری نیز، با موضوع «تحول و نوآوری در سازمان های دولتی (پیچیدگی اجتماعی و عبور از آن ها)»، برگزار شد. در این برنامه که روز شنبه ۲۵ اردیبهشت ماه ۱۴۰۰ برگزار شد، دکتر غلامرضا توکلی، دانشیار و مشاور مدیریت تحول و توسعه، به عنوان مهمان حضور داشتند.

این نشست ها با همکاری اندیشکده سیاست پژوهان علم، فناوری و نوآوری به صورت مجازی برگزار می شوند و علاقه مندانی که موفق به شرکت در این کافه ها نشده اند، می توانند فیلم کامل آن

را در صفحه اینستاگرام مرکز به آدرس @NRISP و یا کانال آپارات مرکز مشاهده کنند.